

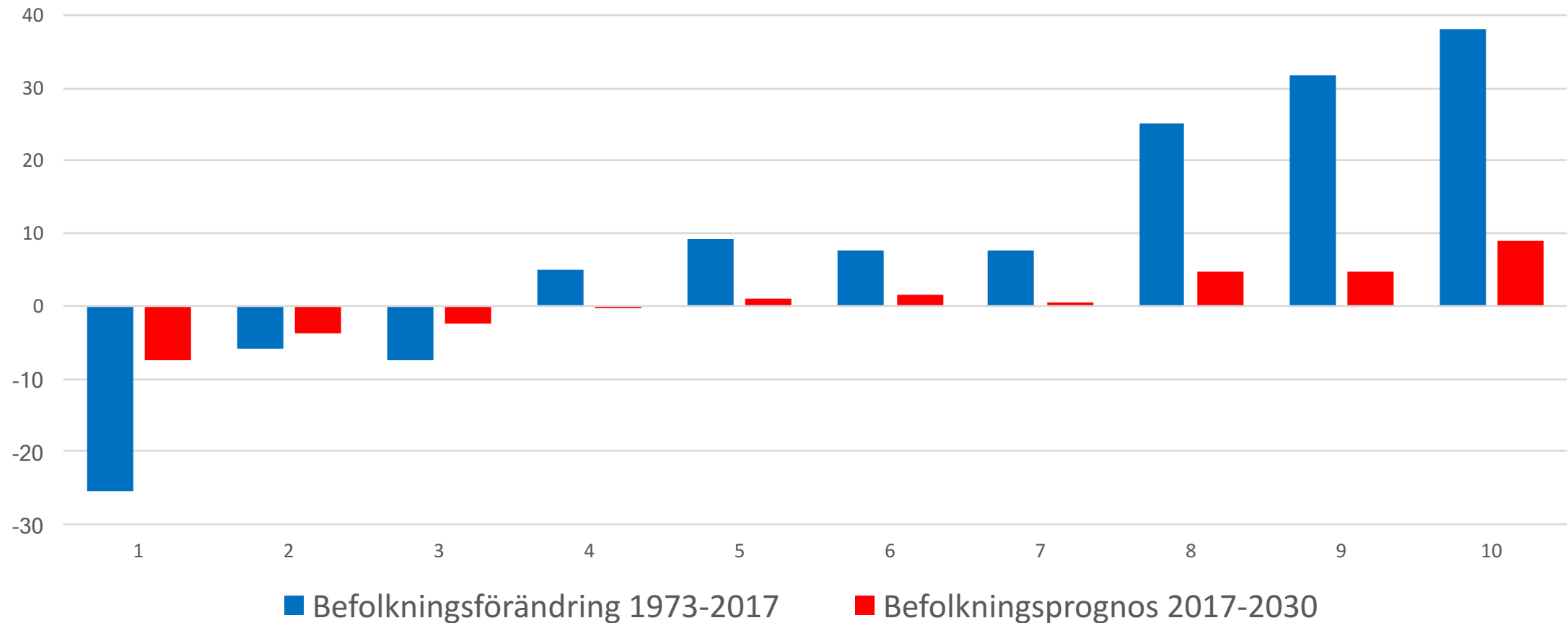

BOSTAD 2030

**Urbaniseringen, stadsregionerna och
bostadsplaneringen**

Anders Lidström, Umeå universitet

Kommunerna i decentiler efter befolkningsstorlek 2017

Befolkningsutvecklingen delar Sverige mitt itu

- Från industriell till post-industriell urbanisering
- Befolkningstillväxt i storstadsregioner, universitetsorter och några komplementära kommuner
- Kopplat till kunskapsekonomins logik
- Ökningen sker inte i kommuner var för sig utan i stadsregioner. Höga bostadspriser + kraftigt förbättrade pendlingsmöjligheter.
- De större stadsregionerna expanderar

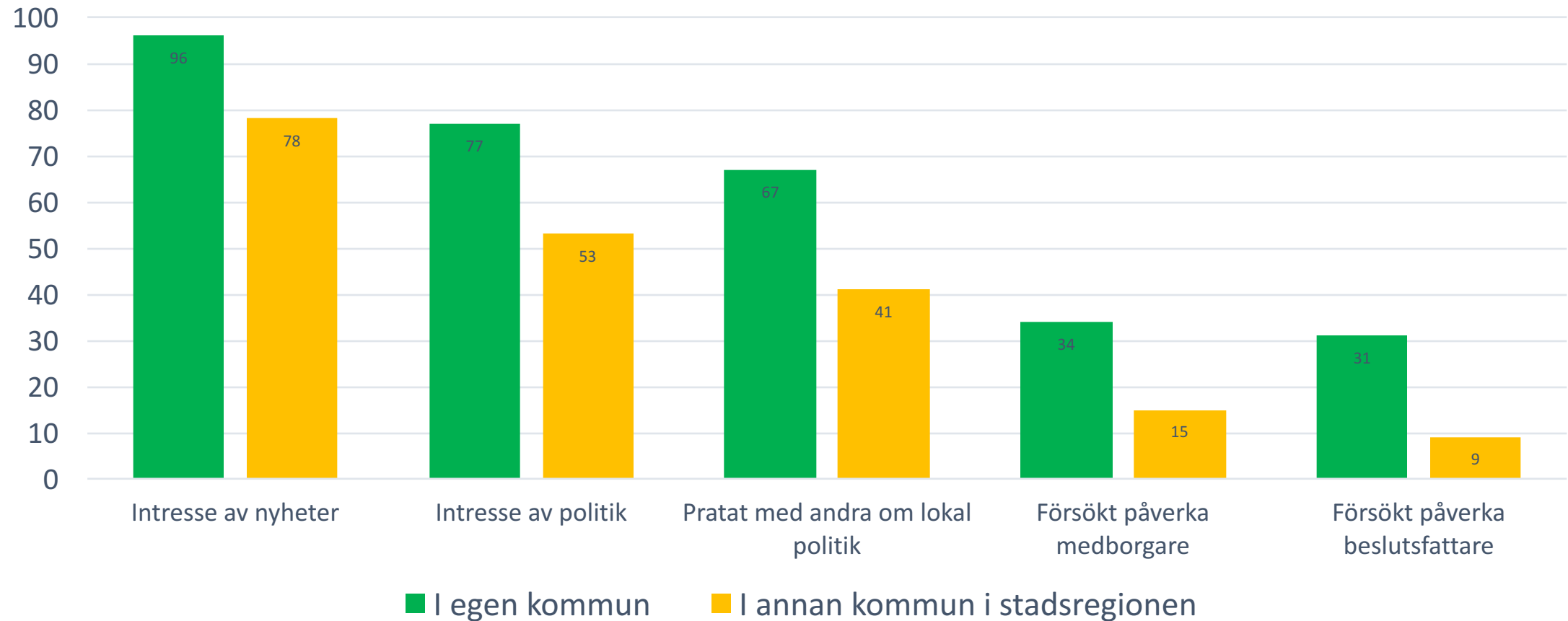
Så frågan är ...

- Hur väl är det rådande institutionella ramverket för bostadspolitiken (och annan politik) anpassat till den tilltagande urbaniseringen?
- Återigen dags att se över ansvarsfördelningen mellan kommuner och regioner – hitta nya lösningar

Kommunernas ställning utmanas i stadsregionerna

- Allt fler kollektiva problem blir stadsregionala, snarare än kommunala. Bostadsplaneringen, miljö, kollektivtrafik, segregation
- Kommunernas roll som tillhandahållare av lokal service minskar: Andra kommuner, privata entreprenörer, kommunalförbund
- Medborgarnas koppling till den egna kommunen försvagas
- Medborgarna politiskt orienterade även mot andra kommuner i stadsregionerna

Politisk orientering mot egen och andra kommuner i stadsregionen (Göteborgsregionen och Umeåregionen)

Dagens län/regioner är inte anpassade till stadsregionernas expansion

- Nuvarande indelningen i län eller regioner överensstämmer sällan med de lokala arbetsmarknadsområdena
- Stockholms nuvarande lokala arbetsmarknad: fyra län berörs
- Västra Götaland är mycket större än Göteborgs pendlingsomland (Göteborgsregionen)
- Skåne: Någorlunda 2030
- Övriga medelstora stadsregioner: Mindre än län

Hur hantera skalproblemet?

- Bejaka urbaniseringens potential eller förhindra?
- Går det att försvaga kommunernas position?
- Kan vi prata om regionfrågan?
- Alternativa lösningar på skalproblemet:
 - Ingen förändring: Kommunal konkurrensmodell
 - Kommuner samarbetar: Kommunalförbund, gemensamma nämnder eller bolag
 - Direktvalda regionala organ anpassade till de större stadsregionerna och landsbygdsregioner i övriga landet

Stadsregioner och landsbygdsregioner

- 8-9 större stadsregioner: Direktvalda stadsregionala organ + kommuner. Överflyttning av uppgifter från kommuner till stadsregioner.
 - Följer de lokala arbetsmarknadsområdena – flexibelt
 - Deras utveckling bygger på egen kraft
- 4-5 landsbygdsregioner: Samma ansvarsfördelning som idag men också större ansvar för naturkapitalet
 - Större beroende av utvecklingsstöd
- En asymmetrisk ansvarsfördelningsmodell

Så skulle det kunna se ut

	Antal kommuner	Prognosticerad befolkning 2030	Befolkningsutveckling, %	
			1970-2017	Prognos 2017-2030
Stadsregioner				
Stockholm-Solna	52	3 513 500	47,1	8,8
Göteborg-Mölndal	38	1 723 700	32,7	6,9
Malmö-Lund	33	1 477 700	36,9	9,5
Linköping-Norrköping	12	469 300	19,9	3,4
Örebro-Kumla	12	304 600	8,9	2,2
Jönköping-Nässjö	11	297 200	14,8	3,4
Skövde-Skara	13	261 700	7,1	2,8
Karlstad-Hammarö	15	274 900	0,5	-0,8
Norrlandskusten	20	647 500	9,3	-0,5
Landsbygdsregioner				
Halland - Västra Småland	15	426 300	22,1	1,5
Östra Småland	17	438 400	2,5	-1,3
Mellansverige	28	591 000	-1,2	-1,2
Jämtland	8	128 200	-1,1	-1,2
Norra Norrlands inland	16	106 400	-28,2	-7,5

Konsekvenser för bostadsplaneringen

- Planmonopolet viktig komponent i det kommunala självstyret
- Men varje kommuns beslut har konsekvenser för den omgivande regionen – starkare regional bostadsplanering
- Bostadsplaneringskommittén: Regional fysisk planering, kombinerat med regionalt utvecklingsansvar till regionkommunerna. Rådgivande för kommunerna

- Går att stärka ytterligare: Styrande regionala planeringsföreskrifter. Förändrar förhandlingssituationen
- Stadsregioner lämplig enhet för regionalt planeringsansvar
- Även i landsbygdsregioner – men behoven mindre
- Funktionell och hållbar lösning på sikt

Tack för uppmärksamheten!

`anders.lidstrom@umu.se`